

/ Evheny Kotlyar. // Dolya yevreys'kykh hromad tsentral'noyi ta skhidnoyi Yevropy v pershiy polovyni KhKh stolittya: Materialy konferentsiyi 6-28 serpnia 2003 r. – Rezhym dostupu: <http://www.judaica.kiev.ua/Conference/Conf2003/18.htm>.

41. Kal'nyts'kyu M. Vykorystannya yevreys'kykh hromads'kykh sporud u Kyievi (1920-i – 1930-i rr.) [Elektronnyy resurs] / Mykhaylo Kal'nyts'kyu. // Materialy IKh mizhnarodnoyi naukovoï konferentsiyi 28-30 serpnia 2001 r. “Dolya yevreys'koyi dukhovnoyi ta material'noyi spadshchyny v KhKh stolitti”. – Rezhym dostupu: <http://www.judaica.kiev.ua/Conference/Conf2.htm>

42. Soboleva L. Antyreligioznye kampany 20-30 hodov v Khar'kove u yevreyskoye molytvennye zavedenyia / Larisa Soboleva. // Ystoky. – Khar'kov. – 1999. – № 5. – S.44 – 53.

43. Osypova Y. Y. Khasydy: “Spasaya narod svoi...” Ystoriya khasyds'koho podpol'ya v hody bol'shevyst'skoho terrora / Y. Y. Osypova. – M.: Formyka-S, 2002. – 293 s.

44. Ənhel' V. V. Kurs lektsyy po ystoriyu evreev v Rosyy. [Elektronnyy resurs] Tema 15. / V. V. Ənhel'. – Rezhym dostupu: <http://jhistory.nfrman.com/russ/russ001-15.htm>.

45. Shkol'nykova Ə. Transformatsyya yevreyskoho mestechka v SSSR v 1930-e hody [Elektronnyy resurs] / Əlyna Shkol'nykova. – Rezhym dostupu: <http://jhistory.nfrman.com/lesson9/1930.htm>.

46. Zel'tser A. Evrey sovet-skoy provyntsyy: Vytebsk y mestechky 1917-1941 / Arkadyu Zel'tser. – M.: Rossyyskaya polytycheskaya entsyklopedyya (ROSSPƏN), 2006. – 478 s.

47. Hytel'man Ts. Bepokoynyy vek: Evrey Rossyy u Sovet'skoho Soyuza s 1881 h. do nashykh dnei / Tsvy Hytel'man. – M.: Novoe lyteraturnoe obozrenye, 2008. – 512 s.

Vitrynska O. V., senior teacher of department of history, Poltava national technical university Yuriy Kondratyuk(Ukraine, Poltava), vitrynska@mail.ru

Soviet and domestic historiography of policy of the Soviet power to Judaism in the Ukrainian republic in the 1920th

Attempt of the analysis of literature which shows activity of the Soviet power to Judaic communities and religious outlook of Jews for the first decade of the Soviet power is presented in article.

The author used methods of a periodization of literary and analytical activity of researchers, methods of comparison of works of the Soviet and modern writers, methods of tipologization and systematization of the main works on history of relationship of the Soviet power and Judaism.

Main conclusions of article: researches of the Soviet scientists are based on marxist ideology, not scientific and prejudiced, promoting of activity of the power was their purpose; modern researchers studied history of big cities and separate aspects of fight against Judaism.

Conclusions show need of the further analysis of policy of the Soviet power to Judaism by increase in quantity of sources, expansion of geography of research.

Keywords: historiography, Judaism, Jews, religious community, Soviet power, ideology, periodization, outlook.

Vitrynska E. V., старший преподаватель кафедры истории, Полтавский национальный технический университет им. Юрия Кондратюка (Украина, Полтава), vitrynska@mail.ru

Советская и отечественная историография политики власти по отношению к иудаизму в Украинской республике в 1920-х годах

В статье представлена попытка анализа литературы, которая показывает деятельность государственных органов власти по отношению к иудейским общинам и религиозному мировоззрению евреев на протяжении первого десятилетия советской власти.

Работа написана с помощью методов периодизации литературно-аналитической деятельности исследователей, сравнения работ советских, и современных авторов, типологизации и систематизации трудов по истории взаимоотношений советской власти и иудаизма.

Основные выводы статьи заключаются в том, что исследования советских ученых идеологизированы, не научные, предвзяты, их целью была популяризация деятельности власти; современные исследователи изучили историю больших городов и отдельные аспекты борьбы против иудаизма. Изучение литературы показало необходимость дальнейшего анализа политики советской власти по отношению к иудаизму путем увеличения количества источников, расширения географии исследования.

Ключевые слова: историография, иудаизм, евреи, религиозная община, советская власть, идеология, периодизация, мировоззрение.

* * *

УДК 94(477)“1941/1944”

Гончаренко О. М.

доктор історичних наук, доцент кафедри історії та культури України, ДВНЗ “Переяслав–Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди” (Україна, Переяслав–Хмельницький), aleksej-goncharenko1@rambler.ru

ВІСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОКУПАЦІЙНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ РАЙХСКОМІСАРІАТУ “УКРАЇНА” В СУЧАСНІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ

Аналізується сучасна вітчизняна історіографія нацистського окупаційного режиму в Райхскомісаріаті “Україна”. У результаті проведеного дослідження встановлено, в сучасній історичній науці окреслилися явища та процеси, які засвідчують активну розробку проблемно-тематичних блоків, пов'язаних із функціонуванням нацистського окупаційного режиму в Україні. Цей напрям досліджень уже перетворився на самостійний об'єкт наукового пізнання.

Ключові слова: окупаційний режим, Райхскомісаріат “Україна”, органи влади.

Проблемо-тематичне поле подієвого полотна Другої світової війни та гітлерівського окупаційного режиму, встановленого на теренах найбільшого за територією та чисельністю населення адміністративно-територіального формування, яким був Райхскомісаріат “Україна” (далі – РКУ), викликає значну зацікавленість як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Водночас на сьогодні не існує спеціальних досліджень сучасного історіографічного сегмента, у якому розглядалися б проблеми функціонування органів управління РКУ як цілісної адміністративної системи. Цим і зумовлюється актуальність дослідження.

Наприкінці 80-х – на початку 90-х рр. ХХ ст. у радянській історіографії почали формуватися нові концептуальні підходи до висвітлення проблем окупаційної доби. Звісно, що вони з'явилися не на порожньому місці. Перші паростки переосмислення історії війни та окупації формувалися в контексті горбачовської “перебудови”. Непростий шлях до цього пролягав через численні публікації в засобах масової інформації. Саме журналістами було відкрито ті пласти окупаційного минулого, які активно розробляються ще й сьогодні. Важливо, що провідні українські вчені також брали участь у публічному обговоренні подій минулого, а їх публіцистичний доробок впливав на поступову зміну акцентів у наукових дослідженнях. У науковому просторі почала з'являтися “діаспорна” література. Усі ці чинники в поєднанні з ослабленням партійного монополізму поступово призводили до появи нових тенденцій в інтерпретації воєнної доби, свідченням чого стало оформлення методологічного плюралізму, котрий часто базувався на антимарксистських позиціях. Проте дослідники отримали можливість вивчати історію воєнної доби поза ідеологією, використовуючи суто наукові методології та методики.

Незаперечний вплив на процес становлення нової концепції війни та окупації, формування україноцентричного підходу становлять публікації М.В. Ковалю середина 90-х рр. ХХ ст. Стрижневим елементом його концепції стало переведення в центр наукового пошуку проблем, безпосередньо чи опосередковано пов'язаних з Україною, “українського питання” у всіх його вимірах, з'ясування “українського чинника” в перипетіях Другої світової війни, а також

гуманітарного зрізу тогочасних подій. Учений закликав рішуче відмовитися від заідеологізованості та заполітизованості історичних знань, висловлюючи переконання, що ідеологізована історіографія вичерпала себе. Торкаючись окупаційного режиму, М.Коваль заперечував тезу про те, що “весь народ як один чоловік став на захист соціалістичної Вітчизни”, вказував на відсутність згуртованості в українському суспільстві, на що й розраховували нацистські керівники. На думку вченого причинами цих явищ був громадянський конфлікт в суспільстві, спричинений діями сталінського режиму. Але вже на середину 1942 р. окупаційна влада себе дискредитувала, і навіть ті, хто спочатку вітав окупантів, ставав на боротьбу з ними [1; 2].

З початку 90-х рр. ХХ ст. українські науковці здійснили великий крок від інтерпретацій подій Другої світової війни та гітлерівського окупаційного режиму у стилі радянської героїко-канонічної концепції до нового концептуального переосмислення історії нацистського окупаційного періоду. У поле зору дослідників нарешті почали потрапляти проблеми, які ніколи не розглядалися радянською історіографією, а якщо окремі сегменти й вивчалися, то, як правило, вони тотально фальсифікувалися або перекручувалися у вигідному для партійного керівництва країни ідеологічному ключі. У працях нового історіографічного періоду проблеми створення та функціонування німецької управлінської системи на теренах РКУ та правового становища місцевого населення починають розглядатися як спеціальний предмет, а також вивчаються у контексті інших досліджень. Водночас якась частина досліджень виконувалась на стику історії, політології, соціології, економіки, релігієзнавства, психології та інших наук.

Міждисциплінарний підхід притаманний для досліджень П.Рекотова. Працюючи в царині історії та теорії права, дослідник розглянув проблеми правового порядку, зокрема, організаційну структуру окупаційних органів влади, подав сутнісні оцінки гітлерівського режиму. У дисертаційному дослідженні П.Рекотов здійснив спробу аналізу німецької управлінської системи, створеної окупантами на території України, та оцінки її складових, змісту і наслідків функціональної діяльності для українського суспільства з правового погляду [3]. Майже аналогічні конструкції були повторені П.Рекотовим у підрозділі “Окупаційний режим в Україні – геноцид народу” розділу “Випробування вогнем” колективного видання “Безсмертя. Книга Пам’яті України”, виданої у 2000 р.

Розгорнута характеристика німецького окупаційного режиму в Україні подана В.І. Кучером у розділі “Німецька та румунська окупаційна влада в Україні” (т. 4) 6-томної монографії “Політична історія України ХХ ст.”. Розглянувши плани нацистів щодо політичної долі України, автор визначив розчленування української території як результат задалегідь продуманої політичної диверсії німецького керівництва. “Потрапивши під окупацію, Україна перестала бути суб’єктом державного права, стала частиною німецького життєвого простору, безправною територією, позбавленою будь-яких ознак державності”, – зазначає В.І. Кучер.

Не можна обійти увагою монографію В.Кучера та О.Потильчака “Україна 1941–1944: трагедія народу за фасадом Священної війни”. У ній подаються розгорнуті характеристики окупаційного апарату влади як інструментарію для експлуатації української землі, визначаються погляди німецьких очільників щодо управлінської системи на теренах РКУ, характеризується окупаційна політика в цілому.

Досить предметно проблемами організації окупаційного апарату влади на теренах РКУ займається О.Лисенко, який у розділі “Система управління окупованими територіями України (1941–1944 рр.)” колективної монографії “Історія державної служби України” подає адміністративно-територіальне облаштування РКУ, характеризує організаційну структуру органів апарату центрального управління, визначає окремі проблеми кадрового забезпечення органів влади. Учений доводить, що органи місцевого управління не можна називати “органами самоуправління”, оскільки вони виконували вказівки окупаційних властей і не мали юридично атрибутованої автономії.

Ширше порівняно з іншими дослідженнями проблема функціонування цивільної адміністрації РКУ представлена в розділі “Система управління окупованими територіями” колективної праці “Історія Другої світової війни: погляд з ХХІ століття”. Автори розділу досить детально характеризують систему адміністративно-територіального устрою РКУ, окреслюють службову компетенцію органів управління усіх рівнів, показуючи механізми формування впливу на місцеве суспільство. Наявна у праці й характеристика нормативно-правової бази, що застосовувалася при здійсненні окупаційної політики, судової та управлінської практики адміністрації РКУ.

У дослідженні В.Орлянського та О.Тадеєва “Місцеві органи управління в період німецької окупації на Запоріжжі” розкрито діяльність Запорізької міської управи. Дослідники доводять, що цей орган влади мав самоврядні функції. Вони пояснюють причини невтручання німецьких управлінців у самоуправлінські функції міської управи відсутністю організованого опору в регіоні та налагодженою організаційно-господарською роботою місцевих органів влади.

Проблеми функціонування німецьких окупаційних органів влади перебувають у центрі уваги М.Михайлюк, котра, проаналізувавши доповідь генерального комісара округи “Київ” В.Магунії від 31 травня 1944 р., доводить наявність труднощів, з якими зустрілися німецькі управлінці на теренах РКУ, відтворює внутрішні протиріччя в середовищі окупаційної адміністрації [4]. В іншій публікації дослідниця зосереджуючи увагу на конфліктних стосунках між Е.Кохом та А.Розенбергом, вказує на різні підходи до здійснення окупаційної політики, відкрите ігнорування райхскомісаром директивних вказівок райхсміністра [5].

Українськими науковцями розробляється проблематика насильства, терору і тероризму у вітчизняній історії. В одному з розділів колективної праці “Політичний терор і тероризм в Україні”, – “Друга світова війна як новий вимір терору та тероризму” розглядається проблема застосування терору в повсякденній практиці окупантів. Розглядаючи

терор та тероризм у досліджуваний період, автори розділу О.Є. Лисенко та Т.В. Вронська розрізняють терор окупантів проти мирного населення, диверсійно-терористичні акти партизанів проти окупаційних військ та їхніх поплічників.

Розглядаючи сутність запровадженого нацистами терору на окупованій території України, дослідники визначають особливості мети агресії, яка полягала у звільненні “життєвого простору”, підриві біологічної сили українського народу. Керівники Третього Райху поряд із військовими діями планували здійснювати тотальний фізичний, духовний, адміністративний терор проти цивільного населення та військовополонених. Авторами виокремлено також внутрішній судовий та позасудовий державний терор, який планувалося широко застосовувати на окупованих територіях. До судового терору належало кримінальне переслідування осіб, винних у порушенні встановлено правопорядку. Домінувати ж мав позасудовий терор, який передбачав придушення будь-якої збройної опозиції, каральні операції проти супротивників та тих, хто їх підтримував. Позасудовий терор супроводжувався тотальним ідеологічним та поліцейським терором. Поряд із насильством окупанти широко застосовували ненасильницькі дії: ущемлення прав та інтересів особи, вилучення майна в ході депортацій, примусового виселення в гетто, здійснення економічних санкцій.

Доволі інтенсивно студіюються заходи окупаційної адміністрації у боротьбі з учасниками радянського руху опору. Так, у монографії А.Чайковського “Невідома війна: (Партизанський рух в Україні 1941–1944 рр. мовою документів, очима історика)” на основі широкого кола архівних документів, аналізується партизанський рух, описуються форми і методи протидії гітлерівцям, а також засади ведення поліційних протипартизанських дій з боку окупаційних властей.

Варто також згадати працю А.Кентія та В.Лозицького у якій існує окремий підрозділ під назвою “Німецько-фашистський режим в Україні. Заходи окупантів щодо боротьби з партизанським рухом”. Авторами характеризують адміністративно-територіальні аспекти розчленування гітлерівцями захопленої України, називають тилові військові установи, які перебуваючи на території РКУ та забезпечуючи функціонування комунікацій Вермахту, брали участь у боротьбі з партизанським рухом [6].

Політика окупаційної адміністрації у сфері примусового працевикористання трудових ресурсів місцевого населення та військовополонених для потреб економіки Третього Райху розглядається у праці О.Потильчака. Дослідник розкриває плани керівництва Німеччини з перетворення окупованих територій України у джерело робочої сили і трудових резервів для військової економіки Райху. У праці зроблено аналіз програмних положень нацистської влади щодо запровадження загальної трудової повинності та формування системи примусової праці населення окупованої України [7].

І.Ветров, розглядаючи проблеми економічної експансії Третього Райху в окупованій Україні, визначає основні заходи гітлерівського керівництва та окупаційної адміністрації щодо налагодження економічного життя в окупованій Україні, умови праці,

рівень заробітної плати робітників і службовців, форми експлуатації українських трудових ресурсів [8].

Соціально-економічне становище місцевого населення та зміну його ставлення до факту окупації країни схарактеризував Ю.Ніколаєць. Автор праці вважає, що геноцид, відмова окупаційної адміністрації від задоволення елементарних прав українців, безчинства й масові пограбування, примусовий набір на роботи до Райху були характерними для повсякденної управлінської практики німецьких чиновників [9].

Механізми, засоби та методи втілення інформаційної політики гітлерівського керівництва на окупованих територіях РКУ в монографії “Формування німецького інформаційного простору в Рейхскомісаріаті України та в зоні військової адміністрації (червень 1941–1944 рр.)” розглядає О.Салата. Автор дослідження аналізує співпрацю між відомствами Райху в питаннях організації пропагандистського апарату та змісту його діяльності, визначає відповідні регламентуючі заходи окупантів.

Одним з напрямів сучасних наукових зусиль є вивчення політики окупаційної адміністрації в соціокультурній сфері. Як у радянській, так і в сучасній історіографії цей сегмент досліджень був фактично відсутній, а існуючі праці лише конкретизували злочинні дії окупантів у цьому сегменті соціального життя. Тому дисертаційне дослідження І.Спудки певним чином заповнює цю тематичну нішу. Автор праці доводить, що основним принципом соціальної політики, здійснюваної окупаційною адміністрацією, стала загальна трудова повинність, хоча видані для цього інструкції і розпорядження мали здебільшого декларативний характер [10].

Долі неповнолітніх громадян України, яким довелося стати як безпосередніми учасниками подій війни, так і їх жертвами, присвячена монографія Г.Голиша. Вчений провів глибокий аналіз умов життя неповнолітніх громадян на макро- та мікрорівнях, охарактеризував політику окупаційних структур щодо цієї вікової категорії місцевого населення, а також організаційні форми функціонування освітніх установ [11].

У сучасній історичній науці гостро дискутується така суперечлива й неоднозначна проблема воєнного минулого як колабораціонізм. Серед тих, хто першими в Україні почав спеціально вивчати цей складний феномен, – В.Шайкан. Результати її наукового пошуку відображені в численних публікаціях, монографії та докторській дисертації. Дослідниця відкрила майже не досліджену проблему функціонування системи судочинства на окупованих територіях, здійснила спробу типологізувати характерні риси та особливості різних видів колабораціонізму, визначити його глибинні причини й передумови [12].

У полі інтересів І.Дерейка перебувають проблеми організаційної структури окупаційних органів РКУ, особливості формування й застосування колаборантських українських збройних формувань, кадрове й матеріальне забезпечення місцевих поліційних структур. Дослідник доводить: незважаючи на той факт, що українці становили значну частку працівників окупаційної адміністрації, німецьке керівництво – як цивільне, так і військове – вживало

всіх можливих заходів для позбавлення місцевих формувань будь-якого національного характеру. У дисертації І.Дерейка “Місцеві військові формування Збройних Сил Німеччини на території Райхскомісаріату “Україна” (1941–1944 роки)” розглядається проблема співпраці місцевого населення з окупантами, їх участь у створюваних гітлерівцями воєнізованих поліційних формуваннях.

В.Шайкан у монографії “Ідеологічна боротьба в Україні періоду Другої світової війни 1939–1945 рр.” показав засоби впливу на українське населення радянських, нацистських і самостійницьких ідеологічних структур на різних етапах війни, а також визначив роль громадських організацій як засобу ідеологічної боротьби в Україні в добу окупації.

Отже, у сучасній історичній науці окреслилися явища та процеси, які засвідчують активну розробку проблемно-тематичних блоків, пов’язаних із функціонуванням нацистського окупаційного режиму в Україні. Цей напрям досліджень уже перетворився на самостійний об’єкт наукового пізнання.

Список використаних джерел

1. Коваль М.В. Україна у Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945). Спроба концептуального бачення / Коваль М.В. – К.: Вища школа, 1994. – 57 с.
2. Коваль М.В. Україна: 1939–1945: Маловідомі і непрочитані сторінки історії / Коваль М.В. – К.: Вища школа, 1995. – 194 с.
3. Рекотов П.В. Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні 1941–1944 рр. (Історико-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Рекотов Петро Валентинович. – К., 1997. – 222 с.
4. Михайлюк М. Українське питання як джерело конфлікту між Альфредом Розенбергом та Еріхом Кохом / М.Михайлюк // Історичний журнал. – 2008. – №6. – С.23–31.
5. Михайлюк М. Доповідь Вольдемара Магуні як джерело для дослідження нацистського окупаційного режиму в генеральному окрузі “Київ” (1941–1944) / М.Михайлюк // Наукові записки НаУКМА. – 2009. – Т.91: Історичні науки. – 86 с.
6. Кентій А., Лозицький В. Війна без пощади і милосердя: Партизанський фронт у тилу вермахту в Україні (1941–1944) / Кентій А., Лозицький В. – К.: Генеза, 2005. – 408 с.
7. Потільчак О.В. Експлуатація трудових ресурсів України гітлерівською Німеччиною у роки окупації: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Потільчак Олександр Валентинович. – К., 1999. – 205 с.
8. Ветров І.Г. Економічна експансія третього рейху в Україні / І.Г. Ветров. – К.: Четверта хвиля, 2000. – 232 с.
9. Николаєв Ю. Становище та настрої населення України на початку німецько-фашистської окупації (червень 1941 – липень 1942 рр.) / Ю.Николаєв. – Вінниця: Тезис, 1999. – 64 с.
10. Спудка І.М. Німецька окупаційна політика у соціокультурній сфері в рейхскомісаріаті “Україна” (1941–1944 рр.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Спудка Ірина Миколаївна. – Запоріжжя, 2007. – 229 с.
11. Голиш Г.М. У вирі війни. Становище неповнолітніх громадян України в 1941–1945 рр.: Монографія / Г.М. Голиш. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2005. – 323 с., іл.
12. Шайкан В.О. Колабораціонізм на території Рейхскомісаріату “Україна” та військової зони в період Другої світової війни. Монографія / Шайкан В.О. – Кривий Ріг: Мінерал, 2005. – 564 с.

References

1. Koval M.V. Ukraine u Druhii svitovii i Velykii Vitshyznianiі viinakh (1939–1945). Sproba kontseptualnoho bachennia / Koval M.V. – K.: Vyshcha shkola, 1994. – 57 s.
2. Koval M.V. Ukraine: 1939–1945: Malovidomi i neprochytani storinky istorii / Koval M.V. – K.: Vyshcha shkola, 1995. – 194 s.
3. Rekotov P.V. Nimetsko-fashystskiy okupatsiyniy rezhym v Ukraini 1941–1944 rr. (Istoryko-pravoviy aspekt): dys. ... kand. yurid. nauk: 12.00.01 / Rekotov Petro Valentynovych. – K., 1997. – 222 s.
4. Mykhailiuk M. Ukrainske pytannia yak dzherelo konfliktu mizh

Alfredom Rozenberhom ta Erikhom Kokhom / M.Mykhailiuk // Istorychnyi zhurnal. – 2008. – №6. – S.23–31.

5. Mykhailiuk M. Dopovid Voldemara Mahunii yak dzherelo dlia doslidzhennia natsyystskoho okupatsiynoho rezhymu v heneralnomu okruzi “Kyiv” (1941–1944) / M.Mykhailiuk // Naukovi zapysky NaUKMA. – 2009. – T.91: Istorychni nauky. – 86 s.

6. Kentii A., Lozyskyi V. Viina bez poshchady i myloserdia: Partyzanskyi front u tylu vermakhtu v Ukraini (1941–1944) / Kentii A., Lozyskyi V. – K.: Heneza, 2005. – 408 s.

7. Potylchak O.V. Ekspluatatsiia trudovykh resursiv Ukrainy hitlerivskoiu Nimechchynoiu u roky okupatsii: dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Potylchak Oleksandr Valentynovych. – K., 1999. – 205 s.

8. Vietrov I.H. Ekonomichna ekspansiiia tretoho reikhu v Ukraini / I.H. Vietrov. – K.: Chetverta khvyliia, 2000. – 232 s.

9. Nikolaiets Iu. Stanovyshche ta nastroi naselennia Ukrainy na pochatku nimetsko-fashystskoi okupatsii (cherven 1941 – lypen 1942 rr.) / Iu.Nikolaiets. – Vinnytsia: Tezis, 1999. – 64 s.

10. Spudka I.M. Nimetska okupatsiina polityka u sotsiokulturnii sferi v reikhskomisariati “Ukraina” (1941–1944 rr.): dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Spudka Iryna Mykolaivna. – Zaporizhzhia, 2007. – 229 s.

11. Holysh H.M. U vyri viiny. Stanovyshche nepovnoolitnikh hromadian Ukrainy v 1941–1945 rr.: Monohrafiia / H.M. Holysh. – Cherkasy: Cherkaskyi TsNTEI, 2005. – 323 s., il.

12. Shaikan V.O. Kolaboratsionizm na terytorii Reikhskomisariatu “Ukraina” ta viiskovoi zony v period Druhoi svitovoi viiny. Monohrafiia / Shaikan V.O. – Kryvyi Rih: Mineral, 2005. – 564 s.

Goncharenko O. M., doctor of Historical Science, associate professor of the department of History and Culture of Ukraine State University “Pereiaslav–Khmelnitsky State Pedagogical University named Hryhorii Skovoroda” (Ukraine, Pereiaslav–Khmelnitsky), *aleksej-goncharenko1@rambler.ru*

Coverage problems of the occupation administration Reichskommissariat “Ukraine” in modern national historiography

The article analyzes the modern national historiography of the Nazi occupation regime in Reichskommissariat “Ukraine”. Issues – thematic field event canvases World War II and Nazi occupation regime established in the territory of the largest in terms of area and population administrative – territorial formation, which was Reichskommissariat “Ukraine” (hereinafter – CCU) is significant interest from both domestic and foreign scholars.

Keywords: occupational regime, Reichskommissariat “Ukraine” authorities.

Goncharenko A. H., доктор исторических наук, доцент кафедры истории и культуры Украины, ГВНЗ “Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды” (Украина, Переяслав–Хмельницкий), *aleksej-goncharenko1@rambler.ru*

Освещение проблем функционирования оккупационной администрации Рейхскомисариата “Украина” в современной отечественной историографии

Анализируется современная отечественная историография нацистского оккупационного режима в Рейхскомисариате “Украина”. В результате проведенного исследования установлено, что в современной науке намечились явления и процессы, которые свидетельствуют об активной разработке проблемно-тематических блоков, связанных с функционированием нацистского оккупационного режима в Украине. Это направление исследований уже превратилось в самостоятельный объект научного познания.

Ключевые слова: оккупационный режим, оккупационная администрация, Рейхскомисариат “Украина”, органы власти.

* * *

УДК 093“1941”

Росицький В. С.
аспірант, Науково-дослідний інститут українознавства
(Україна, Київ), *vadim-rosickij@yandex.ru*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ РСЧА ПАРТІЙНИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ В 1941 РОЦІ, КРИЗЬ ПРИЗМУ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Розглянуто дії ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У та інших партійних організацій в організації підтримки РСЧА, їх роль та значення в організації та поліпшенні побуту, логістики регулярної армії, формуванні ополчення. Простежено рівень забезпечення військових формувань, які обороняли Україну в 1941 році, кількість